

Jaargang 13 nummer 12 – december 2021

Nieuwsbrief voor leden van IVN afdeling Apeldoorn

Bijdragen volgende nieuwsbrief graag vóór **24 december** [opsturen](#) of gebruik [OnsIVN](#)

Intro

Bij de foto: 9 natuurgidsen van IVN-Apeldoorn actief bij de uitreiking van de Prins Bernhard Cultuurprijs.

Activiteiten agenda

Onderstaande activiteiten gaan alleen door indien dat binnen de [geldende corona maatregelen](#) mogelijk is. IVN activiteiten binnen kunnen in ieder geval niet doorgaan. De situatie wordt op dinsdag 14 december 2021 opnieuw beoordeeld. [Kijk voor de laatste situatie altijd op de IVN website.](#)

VENEL werkochtenden

Na een pauze van ruim een jaar wordt er weer gewerkt in het landschap. Ervaring is niet nodig, wel zin om de handen uit de mouwen te steken. Help mee natuur en landschap te onderhouden en neem vrienden en/of familie mee. De data voor het seizoen 2021/2022 zijn (SBB staat voor Staatsbosbeheer): 18 december SBB, 8 januari, 22 januari SBB, 5 februari, 19 februari SBB, 5 maart, 19 maart (gereedschapsonderhoud)

[>> Lees meer](#)

18/12: IVN Winterwandeling in Natuurpark Berg en Bos met de Natuurbeheerder

Wandel met IVN Apeldoorn mee in het winterse Natuurpark Berg en Bos en leer van alles over het beheer van dit mooie natuurgebied.

Op de derde zaterdag (*) van de maand, 18 december, houdt IVN Apeldoorn een excursie in dit mooie Natuurpark.

Vanwege de te verwachte aanloop zijn er 2 wandelingen; de eerste om 10.00 uur en de tweede om 13.00 uur.

(*) Normaliter wandelen we op de 3e zondag van de maand. Dit is een uitzondering.

[>> Lees meer en geef je op via het opgaveformulier](#)

Online cursus: Aan de slag met een levende tuin

Een bloeiende lente plant je in de herfst! Wil je aan de slag in de tuin, maar weet je niet zo goed waar je moet beginnen? Volg de nieuwe [e-learning 'Een levende tuin'](#) met tips van duurzaam tuinontwerper Anne Wieggers, onder andere bekend van het tv-programma BinnensteBuiten.

Nieuws uit de vereniging

Welkom nieuwe leden: Peter Wiggers, Petra Spaans, Jan Willem van Velzen, Annemarie Leuerman, Tom van den Hurk.

Hartelijk welkom en tot ziens bij één van de vele activiteiten of wellicht wil je wel één van de [vacatures](#) invullen.

23 november: Ledenvergadering (via Zoom)

Vanwege de corona maatregelen kon de presentatie van Tim van Alen, beheerder van Natuurpark Berg en Bos, helaas niet doorgaan. Mede hierdoor én de corona maatregelen hielden we de ledenvergadering digitaal.

De belangrijkste punten/besluiten:

- Gastlessen/presentaties die door individuele IVN gidsen op basisscholen worden gegeven vallen ook onder de aangevraagde activiteiten en moeten dus worden gefactureerd.
- Omdat de aanmelding van nieuwe vrienden bij IVN-Apeldoorn minimaal is, zetten we de actieve werving van nieuwe vrienden stop. Mogelijk gaan we de vrienden vragen hun vriendschap om te zetten in lidmaatschap.
- De begroting voor 2022 werd goedgekeurd. Gert Reijnen treedt toe tot de kascommissie.

- Hayo Canter Cremers is benoemd tot voorzitter. Hein Hillen blijft aan als secretaris. Hans Hogenbirk blijft nog een jaar in het bestuur ter ondersteuning.
- Het bestuur start begin 2022 met het opstellen van een meerjarenplan. Heb je grote onderwerpen die de komende jaren gaan spelen, meld ze dan aan. Het verslag volgt tzt.

Groenvoer wintereditie is uitgekomen

De nieuwste editie van ons ledenblad Groenvoer is verschenen. Ook nu weer met interessante artikelen en achtergronden, zoals een kijkje bij het Praktijk Centrum Bomen, de werkgroepen Venel, excursies, natuur in de zorg en routes. IVN leden, vrienden en relaties krijgen hem binnenkort in de brievenbus. Digitaal is het blad al beschikbaar via onderstaande link.

[>> Lees Groenvoer digitaal](#)

7 nieuwe natuurgidsen

IVN leidt al meer dan 60 jaar natuurgidsen op die mensen laten zien hoe interessant en leuk de natuur is. Een opleiding door vrijwilligers voor vrijwilligers die actief een steentje bij willen dragen aan de natuur. Zaterdag 20 november ontvingen Michiel Visch, Hans van Balen, Harry Groenouwe, Wolter Termaat, Wim Vanhees, Hans Westerk (IVN Haaksbergen) en Nico Kuik hun diploma. Zij gaan nu aan de slag in de afdeling om verder de kunst af te kijken en een band op te bouwen met huidige afdelingsleden. Dat kan via bestaande werkgroepen, maar ook incidenteel via projecten.

[>> Lees hier meer](#)

November: Plantmaand, handen uit de mouwen!

In Apeldoorn hebben vele basisschoolleerlingen tijdens de maand november bomen geplant. Op 10 november plantten kinderen van basisscholen Het Kompas en De Reiziger tijdens de Nationale Boomfeestdag honderden boompjes in het Zuiderpark. Ze kregen daarbij hulp van studenten van Yverta (voorheen Helicon). Een dag later, de elfde van de elfde, was het Waterschap Vallei en Veluwe aan de beurt. Leerlingen van groepen 7 van basisschool De Vliegenier veranderden het 'dijkje' in een bos volgens de formule van een Tiny Forest.

En tot slot werden twee Tiny Forests aangeplant bij het station Osseveld-Woudhuis met hulp van kinderen van basisscholen Het Woudhuis en De Regenboog en in de Maten door leerlingen van basisschool De Gong.

Overall is super hard gewerkt want zoals de kinderen lieten weten: bomen zijn van levensbelang!

IVN gidsen bij uitreiking cultuurprijs

Dinsdag 16 november hebben 9 natuurgidsen van IVN-Apeldoorn zo'n 120 gasten rondgeleid van het Prins Bernhard Cultuurfonds voor de uitreiking van de Cultuurprijs aan IVN natuureducatie. Daar zijn we natuurlijk trots op en blij mee. De uitreiking vond plaats in het zendgebouw van Radio Kootwijk.

Het werd een sfeervol evenement met muziek, filmbeelden van de natuur en mooie toespraken. Hoogtepunt was de uitreiking van de prijs door Koningin Maxima.

De gidsen denken met een goed gevoel terug aan die bijzondere dag!

[>> Lees meer en >> Bekijk een filmpje van het evenement](#) (let op de petten)

Nieuw: De Decathlon route

De werkgroep Routes heeft weer een nieuwe route gepubliceerd op [de IVN Routes app](#). Deze keer in samenwerking met Decathlon, die de route ook ondersteunt en promoot. De route start ook daar en gaat dan door de groene gebieden aan de oostkant van Apeldoorn. Je wandelt o.a. door het Burlington parkje, Landgoed Woudhuizen en Groot Schuylenburg.

Landschapsonderhoud met AZC bewoners

In september zijn de werkoctenden van de werkgroep Venel weer van start gegaan. Daar waren we ook wel aan toe na een gedwongen pauze van bijna een jaar. Het is te merken dat de vrijwilligers er weer zin in hebben; op 20 november waren we met maar liefst 24 personen op de hei bij het Leesten dennetjes aan het trekken. Gelukkig is op de hei ruimte genoeg, zodat het ook met deze groepsgrootte geen moeite kost om afstand van elkaar te houden.

Nieuw in dit seizoen is de samenwerking met [de stichting Present](#), een organisatie die zich inzet om nieuwkomers mee te laten doen aan activiteiten met Nederlanders. Leven in een azc is tamelijk saai, dus afleiding is welkom. Sinds september werken drie azc-bewoners regelmatig mee op onze werkoctenden. Ze genieten van het buiten zijn, het feit dat ze zich nuttig kunnen maken en het contact met Nederlanders. En wij zijn ook blij met hun aanwezigheid, zowel vanwege het werk dat ze verzetten, als vanwege het contact. Tussen de werkzaamheden door worden levendige gesprekken gevoerd, in het Engels met af en toe een paar woordjes Nederlands er tussendoor.

(Gerrian Tacoma)

KNNV Oude Boekenservice ook voor IVN leden

De KNNV afdeling Apeldoorn heeft voor haar leden een "oude boeken service". Zij willen de IVN-leden ook laten profiteren van deze service en van onderstaande opruimings-aanbieding.

De oude boeken, die Jan Kerseboom nu langer dan een jaar in zijn bezit heeft, gaat hij begin volgend jaar weer overdragen aan het tweedehands boekenfonds van de landelijke KNNV. Die boeken worden nu eerst nog aan de KNNV- en IVN-leden aangeboden met een korting van 50%. De prijs van de boeken t/m nummer 1018 (kolom D) [van de lijst](#) is dus nu de helft.

Heb je interesse in één of meer van die tweedehands boeken, stuur dan een e-mail met het volgnummer van het boek (kolom D) en de titel naar [Jan Kerseboom](#) of bel 055-5338323. Hij legt de boeken klaar en maakt een afspraak. Je kunt dan eerst bekijken of het naar je zin is.

[>> Bekijk de lijst van beschikbare boeken](#)

Ook meedoen?

Een nieuwe coördinator voor onze natuurscursussen: Peter Wiggers

Peter Wiggers is recent lid geworden en heeft zich gemeld voor de functie van coördinator voor de natuurscursussen. Hoewel de cursusteams erg zelfstandig zijn en veel zelf regelen, is één contact en coördinatie voor de afstemming van de agenda zeer handig. Peter heeft zich tijdens de recent gehouden Ledenvergadering voorgesteld en gaat zich de komende tijd inwerken. Welkom en succes!

• Excursies begeleiden? Geef je op voor de Natuurgidsen pool

Iedereen die op één of andere manier actief wil zijn als IVN Natuurgids kan zich opgeven voor deze pool. Je kunt aangeven waar je voorkeur naar uitgaat (zoals excursies op aanvraag, voor jeugd, op de 3e zondag van de maand, een presentatie over een bepaald gebied of onderwerp, et cetera). Komend jaar gaan we verder bekijken hoe we de natuurgidsenpool nog meer kunnen benutten.

[>> Lees meer en geef je op](#)

• Gezocht: versterking voor de Natuurgidsen Opleiding (NGO)

De vraag naar deelname aan NGO is groter dan we aankunnen. We zoeken daarom collega natuurgidsen die deel willen nemen aan de werkgroep NGO en zich richten op NGO-deel 1. Informatiebijeenkomsten begeleiden, vertellen over hoe het is natuurgids te worden en zijn, meedoen met vervolgbijsessies voor deelnemers en meewerken aan vernieuwing horen daarbij.

Ook zoeken we nog enkele (natuur)mentoren die de cursisten begeleiden bij vragen over de natuur en het omgaan met het studiegebied.

Spreekt het je aan en wil je aankomende Natuurgidsen op pad helpen? Mail of bel met Ten Gevers op ngo@ivn-apeldoorn.nl of 06 2702 5900.

Meer vacatures (zie www.ivn-apeldoorn.nl in het menu **Vacatures**)

Dichtwedstrijd over natuur

IVN-ers zijn intensief met de natuur om ons heen bezig, genieten, maken foto's, doen aan onderhoud, dragen kennis over. Laat je nu eens op een andere manier inspireren door het thema Natuur en schrijf een gedicht, poetry slam of rap over dit thema. Coda-Apeldoorn schrijft een dichtwedstrijd uit in het kader van de gedichtendag en poëzieweek in januari 2022. Binnenkort volgt een aankondiging op de site www.coda-apeldoorn.nl/gedichtendag. Insturen voor 3 januari 2022. (Saskia Kattemölle)

Biodiversiteit in de gemeente Apeldoorn

8/12: Vogels tellen in Apeldoorn

Een digitale bijeenkomst via Teams op woensdag 8 december van 19.30-21.00 uur. Deze MUS-bijeenkomst (meetnet urbane soorten) wordt georganiseerd door Sovon en bestemd voor de actieve waarnemers, maar ook om extra vrijwilligers aan te trekken. Het gaat over het reilen en zeilen van de broedvogels van Apeldoorn. Ook is er informatie over het Soort Management Plan dat door de gemeente wordt uitgevoerd.

Wil je meer weten over de vogels van Apeldoorn en heb je interesse om mee te doen met het tellen van vogels? Ook als je meer wil weten hoe Apeldoorn omgaat met versterken van verblijfplekken voor huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen is dit een interessante bijeenkomst.

Opgeven kan bij Jan Schoppers (Sovon) via jan.schoppers@sovon.nl

[>> Lees meer](#) of kijk op www.sovon.nl

IVN stelde Tuiny Forest pakketten beschikbaar

Vanuit het Groenplan van de Gemeente Apeldoorn wordt gewerkt om de biodiversiteit te versterken. Daarom stelde IVN afdeling Apeldoorn dit najaar 25 Tuiny Forest pakketten ter beschikking. Na de oproep van begin deze maand waren de pakketten snel vergeven. Het Tuiny Forest past op slechts 6m2. Dat is een halve parkeerplaats! Het pakket bevat inheemse soorten die goed op de Veluwe passen. Het liefst plaatsen we de boompjes bij bedrijven in de gemeente die daarvoor een stukje parkeerplaats of ander stuk steen inwisselen voor natuur.

[>> Meer informatie over Tuiny Forest](#)

Meer Bomen nu

De komende jaren wil de overheid 37.000 extra hectare bos aanleggen, vanwege klimaatverandering en de afname van biodiversiteit. Hier en daar gaat de roep op dat er te weinig bomen zijn voor al deze plannen. Maar er zijn bomen en struiken genoeg!

Je kunt bijvoorbeeld overtallige zaailingen van bomen en struiken in natuurgebieden verzamelen om die elders weer te planten. Daar zijn wel mensen voor nodig die buiten bezig willen gaan met oogsten, tellen/bundelen/registreren en/of herplanten. Er komen ook in de gemeente Apeldoorn verschillende werkdagen op de parken Miggelenberg, Rabbit Hill en Landgoed 't Loo.

Ook IVN leden kunnen meedoen. Ook wordt nog gezocht naar een opslaglocatie voor het geval dat vraag en aanbod even niet op elkaar aansluiten (een zogenaamde bomenhub).

[>> Lees meer](#) of neem contact op met [Margreet Hermesen](#)

Natuur- en ander nieuws

Bijzondere waarnemingen in Heemtuin Matenpark

De heemtuin is een plezierige plek midden in het Matenpark. Je kunt hier rondwandelen of rustig op één plek genieten van vogels, vlinders en wat er verder maar voorbij komt. Behalve voor mensen is de heemtuin ook een heel waardevolle gebiedje voor een aantal bijzondere insectensoorten.

Dat de sleedoornpage, een zeldzame dagvlinder die op de Rode Lijst staat, het sleedoornstruweel als voortplantingsplek gebruikt is al eens in de nieuwsbrief gemeld. Ook dit jaar zijn er al weer enkele eitjes gevonden en de verwachting is dat we er tijdens de jaarlijkse telling in januari wel meer zullen vinden.

Op het laagst gelegen deel van de heemtuin volg ik al sinds 2011 een populatie van de zompsprinkhaan. Omdat ik het bijzonder vind dat deze zeldzame sprinkhaan een stadspark als leefgebied heeft, wil ik ieder jaar vaststellen of de populatie er nog steeds zit en ook tot hoe laat in het jaar ik nog sprinkhanen zie. Dit jaar zag ik op 10 oktober de laatste, een wat afgeleefd vrouwtje met nog maar één springpoot.

Op 14 oktober zag ik geen sprinkhanen, maar wel een fraai kevertje dat ik niet kende. Na enig speurwerk kwam ik erachter dat dit de moerashertshoigoudhaan was, een zeldzame bladkever, die maar heel weinig wordt waargenomen. Zowel de sprinkhaan als de kever zijn moeilijk te onderscheiden van hun algemenere verwanten. Ik denk dan ook dat mensen, die zich niet met insecten bezighouden, de bijzondere van deze soorten niet zal opvallen. Maar de aanwezigheid van deze zeldzame soorten geeft wel aan dat de heemtuin een heel waardevol stukje stadsnatuur is.

[>> De eerste waarneming van de zompsprinkhaan](#)

[>> Laatste waarneming zompsprinkhaan in 2021](#)

[>> Waarneming moerashertshoigoudhaan](#)

(Gerrian Tacoma)

Over korstmossen

Korstmossen zijn niet slecht voor de bomen; ze gebruiken de boom alleen als oppervlak en kiezen net zo lief voor een muur, dakpan, lantaarnpaal of stoeptegels. Veel korstmossen hebben een hekel aan luchtverontreiniging, maar niet allemaal. Om korstmos te laten groeien is een goed evenwicht nodig in de lucht. Korstmossen zeggen iets over de luchtkwaliteit, maar dat hoeft niet altijd positief te zijn. Over het algemeen zijn de grijze korstmossen een indicator voor schone lucht.

De gele en oranje korstmossen geven aan dat de lucht vervuild is, ammoniak bevat. Let maar eens op, bij parkeerplaatsen van auto's zie je vaak gele korstmossen op de stoepranden of bomen.

Een leuk weetje is: als een korstmos keihard groeit, groeit hij maximaal 1 cm per jaar. De meeste korstmossen groeien een paar millimeter per jaar.

(met dank aan Margot Klein / Carolien Londerman. Foto van groot dooiermos: W.

Kuijpers)

Waarom verkleuren boombladeren in de herfst?

Het is pas echt herfst als de bladeren verkleuren. Geel, bruin, oranje, rood, wat een kleurenpracht! Elke dag helemaal gratis te bekijken als je naar buiten gaat, ze zorgen voor een spontane glimlach op je gezicht. Hoe komt het eigenlijk dat de blaadjes verkleuren en uiteindelijk zelfs van de bomen vallen?

>> [Hier lees je het antwoord](#)

Museum tip: Rettet den Wald

In museum Valkhof te Nijmegen is tot 9 januari 2022 de tentoonstelling Rettet den Wald te zien. Vijftien kunstenaars verbeelden het verlies van bos op onze planeet. Ze rouwen, maken rituelen en bedenken oplossingen. Onder die kunstenaars zijn Giuseppe Penone, Joseph Beuys en Marinus Boezem, maar ook jongere en minder bekende kunstenaars tonen hun werk. Voor meer informatie kijk op

www.museumhetvalkhof.nl

Filmtp flimtheater Gigant: Silence of the Tides

In december vertoont het Apeldoornse filmtheater Gigant **Silence of the Tides** van Pieter-Rim de Kroon. Een film die meebeweegt met de getijden van het Werelderfgoed, een van de grootste aaneengesloten wetlands ter wereld, terwijl het de breekbare relatie tussen mens en natuur verkent. Een film waarin de waarneming de leidraad is zonder voice-over of interviews. Het gaat om kijken, beleven. Voor meer informatie kijk op www.gigant.nl

Fotohoek

(Foto's: Ruud Knol)

Tot slot: Gebruik jij OnsIVN al? Het intranet van IVN?

OnsIVN is hét intranet voor IVN leden. In een afgeschermd omgeving kun je informatie uitwisselen en nieuwe ideeën opdoen. Op OnsIVN kun je zelf nieuws, foto's en filmpjes plaatsen, maar ook reageren op door anderen geplaatste berichten.

Je kunt zelf bepalen welke informatie je wilt volgen door je aan te melden bij 1 of meer groepen. Via [de groep Afd: Apeldoorn](#) volg je bijvoorbeeld alleen het nieuws van onze afdeling.

Via [OnsIVN \(groep Afd: Apeldoorn\)](#) kunnen we (nog) actueler zijn, de onderlinge contacten bevorderen en veel meer tot uitwisseling komen. Al met al dus uitgebreidere mogelijkheden dan de Nieuwsbrief. Probeer het maar eens uit.

>> [Lees meer over OnsIVN](#) of mail je specifieke vraag naar webmaster@ivn-apeldoorn.nl

Colofon

ivn natuur
educatie
Apeldoorn

Redactie: Hans Hogenbirk (nieuwsbrief@ivn-apeldoorn.nl)

Meer informatie vind je op www.ivn-apeldoorn.nl en op [OnsIVN \(groep Afd: Apeldoorn\)](#)